



**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

tel. (42) 636 36 89, fax (42) 636 07 12

e-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61-25(10)11/RB

Łódź, dnia 14 listopada 2011 r.

DECYZJA Nr RŁO 39/2011

- I.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Maciejowi Rybie prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie Macieja Ryby prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie, polegające na bezprawnym zamieszczeniu we wzorcu umowy pod nazwą „ZLECENIE - UMOWA”, postanowienia, które narusza art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, ze zm.) o treści: *„W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie, ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego z kosztami transportu oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)”* **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 24 sierpnia 2011 r.**

- II.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zmianami) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Maciejowi Rybie prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie Macieja Ryby prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie, polegające na zaniechaniu umieszczenia w umowach zawieranych z konsumentami na podstawie wzorca umowy pn. „ZLECENIE - UMOWA” informacji o prawie do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni oraz bezprawnym zaniechaniu wręczenia konsumentom wzoru oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby), co jest sprzeczne z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, ze zm.) **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 24 sierpnia 2011 r.**

- III.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Maciejowi Rybie prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.), działanie Macieja Ryby prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie, polegające na bezprawnym zaniechaniu umieszczenia w umowach zawieranych z konsumentami na podstawie wzorca umowy pod nazwą „ZLECENIE - UMOWA” informacji, iż „*Gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową*”, co jest sprzeczne z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176, ze zm.) **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 24 sierpnia 2011 r.**

- IV.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Maciejowi Rybie prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.), działanie Macieja Ryby prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zmianami), poprzez zamieszczenie we wzorcu umowy pod nazwą „ZLECENIE - UMOWA”, postanowienia umownego o treści „*Wszystkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy*”

przyjmującego zamówienie.” i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 24 sierpnia 2011 r.

- V. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 oraz ust. 4 w związku z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Maciejowi Rybie prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie **środek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów** w postaci obowiązku przedstawienia konsumentom w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji propozycji aneksów mających doprowadzić do zgodności z prawem treść umów zawartych z nimi w oparciu o kwestionowany przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wzorzec w zakresie naruszeń określonych w punktach I – IV sentencji niniejszej decyzji.

- VI. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. **nakłada się na** Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie, **karę pieniężną** w wysokości 955 zł. (słownie: dziewięćset pięćdziesiąt pięć złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy, w zakresie opisanym w pkt I i II sentencji niniejszej decyzji;
2. **nakłada się na** Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie, **karę pieniężną** w wysokości 478 zł. (słownie: czterysta siedemdziesiąt osiem złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji;
3. **nakłada się na** Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie, **karę pieniężną** w wysokości 143 zł. (słownie: sto czterdzieści trzy złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji.

- VII. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, ze zmianami) w związku z art. 83 wyżej wymienionej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do jej art. 33 ust. 5 i 6

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się **obciążyć** Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie, **kosztami** niniejszego postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 16,95 zł. (słownie: szesnaście złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) oraz zobowiązać Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwany dalej: „Prezesem Urzędu” – w związku ze skargą konsumenta, wszczął postępowanie wyjaśniające (sygnatura akt RŁO-405-20/10/RB) mające na celu ustalenie, czy na rynku technicznego wyposażenia wewnątrz nastąpiło naruszenie przepisów ustawy 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów” – uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Na podstawie analizy materiału dowodowego zgromadzonego w toku tego postępowania Prezes Urzędu stwierdził, że mogło dojść do naruszenia przez Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie – zwanego dalej „Przedsiębiorcą” – art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z ustaleniami dokonanymi w postępowaniu wyjaśniającym Prezes Urzędu postanowieniem Nr 1/61-25/11 z dnia 1 sierpnia 2011 r. (dowód: karty Nr 1-2) wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Przedsiębiorcę, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

1. bezprawnym działaniu poprzez zamieszczenie we wzorcu umowy pod nazwą „ZLECENIE - UMOWA” – zwanym dalej: „Wzorcem” – postanowienia, które narusza art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, ze zm.) – zwanej dalej „ustawą o ochronie niektórych praw konsumentów – o treści: *„W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie, ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego z kosztami transportu oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)”*, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
2. bezprawnym zaniechaniu dopełnienia obowiązku udzielenia konsumentowi informacji, o *„prawie odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni od jej zawarcia”* oraz wręczenia wzoru oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby) w związku z umowami zawieranymi na podstawie Wzorca, co jest sprzeczne z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

3. bezprawnym zaniechaniu umieszczenia w umowach zawieranych z konsumentami na podstawie Wzorca informacji, iż „*Gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową*”, co jest sprzeczne z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176, ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej” – co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
4. stosowaniu we wzorcach umów zawieranych z konsumentami postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone – zwanego dalej: „Rejestrem” – o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zmianami) – zwanej dalej: „k.p.c.” – poprzez zamieszczenie we Wzorcu, postanowienia o treści: „*Wszystkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zamówienie.*”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania (z dnia 24 sierpnia 2011 r.) Przedsiębiorca podniósł, iż podjął decyzję o bezwzględnym zaprzestaniu stosowania zakwestionowanego Wzorca. Do obrotu z udziałem konsumentów wprowadzony został nowy wzorzec pod nazwą „UMOWA nr .../2011”. Dodatkowo Przedsiębiorca zapewnił, iż w przypadku gdyby okazało się, że w związku ze stosowanym przez niego nieprawidłowym wzorcem umowy konsumenci ponieśli konkretną szkodę, gotów jest dobrowolnie ją zrekompensować. Ponadto Przedsiębiorca wyjaśnił, iż stosowanie wskazanych w sentencji praktyk wynikało z braku dostatecznej wiedzy w zakresie uprawnień przysługującym konsumentom oraz wystarczającego dostępu do informacji o niedozwolonych klauzulach umownych. Przedsiębiorca zadeklarował przy tym wolę pełnej współpracy z Prezesem Urzędu w celu szybkiego i sprawnego przeprowadzenia niniejszego postępowania. Do wskazanego pisma dołączony został nowy wzorzec „UMOWA nr .../2011”, który nie zawierał postanowień umownych o treści „*W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie, ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego z kosztami transportu oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)*” i „*Wszystkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zamówienie.*” oraz zawierał informacje o prawie do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni oraz oświadczenie o odstąpieniu, z oznaczeniem imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby) Przedsiębiorcy. Ponadto nowy wzorzec zawierał również postanowienie o treści „*Gwarancja o której mowa w § 7 ust. 1 niniejszej umowy nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień **Zamawiającego** wynikających z niezgodności towaru z umową, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego.*” (dowód: karty Nr 37-40).

W 2010 r. przychód Przedsiębiorcy z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wyniósł (*tajemnica Przedsiębiorcy*) zł. (dowód: karty Nr 41-48).

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Maciej Ryba prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Solid – Bud w Żyrardowie jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 11733 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Żyrardowa (dowód: zaświadczenie karta Nr 17).

Przedmiotem analizy Prezesa Urzędu w ramach niniejszego postępowania był wzorzec umowy pod nazwą „ZLECENIE - UMOWA”, umowy zawierane na jego podstawie oraz sposób zawierania tychże umów. „ZLECENIE - UMOWA” stanowi wzorzec umowny w rozumieniu art. 384 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, ze zm.) – zwanej dalej: „k.c.”. Wzorcem umownym jest bowiem każde postanowienie umowne narzucone przez jedną stronę stosunku prawnego z wyłączeniem możliwości rzeczywistego wpływu drugiej strony na istnienie i treść tego postanowienia, a tym samym na kształt nawiązywanego stosunku prawnego [zob. np. F. Zoll, *Niedozwolone klauzule w umowach konsumenckich*. (wprowadzenie do tłumaczenia dyrektywy nr 93/13 o niedozwolonych klauzulach w umowach konsumenckich), KPP 1993, nr 2, s. 191 i n.].

We Wzorcu Przedsiębiorca ustalił jednostronnie następujące postanowienia:

- *„W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie, ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego z kosztami transportu oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)”* – pkt 1 Wzorca,
- *„Wszystkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zamówienie.”* – pkt 4 Wzorca.

We Wzorcu Przedsiębiorca nie zamieścił informacji o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni oraz wzoru oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby) Przedsiębiorcy. Według stosownego oświadczenia nie przekazywał tego oświadczenia na piśmie również w formie innego dokumentu. (dowód: karta Nr 6).

W pkt 9 Wzorca Przedsiębiorca udziela gwarancji na okres 15 miesięcy na montaż drzwi. (dowód: karta Nr 20) ale we Wzorcu brak jest zapisu, że *„Gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową”*. (dowód: karta Nr 20).

Przedsiębiorca oświadczył również, że zawiera umowy z konsumentami poza siedzibą przedsiębiorstwa w miejscu zamieszkania (lokalu) konsumenta. W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu stwierdził, iż Przedsiębiorca nie korzystał z pomieszczeń ani budynków przeznaczonych do prezentacji towarów, czy zawierania umów z konsumentami. (dowód: karta Nr 6).

Wzorzec Przedsiębiorca stosował w obrocie z konsumentami od 1 kwietnia 2009 r.

Prezes Urzędu ustalił również, że:

- Warunki odstąpienia od umowy konsumenckiej zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa uregulowane są w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów. Zgodnie art. 2 ust. 1 i 3 tej ustawy konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie dziesięciu dni od zawarcia umowy. Do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem. W razie odstąpienia od umowy umowa jest uważana za

niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Jeżeli konsument dokonał jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty.

- Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, przedsiębiorca który zawiera z konsumentem umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, powinien przed jej zawarciem poinformować konsumenta na piśmie o prawie odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 tej ustawy i wręczyć konsumentowi wzór oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby). Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w takiej formie obowiązany jest także wręczyć konsumentowi pisemne potwierdzenie zawarcia umowy, stwierdzające jej datę i rodzaj oraz przedmiot świadczenia i cenę.
- Zgodnie z art. 13 ust. 4 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, w dokumencie gwarancyjnym należy zamieścić podstawowe dane potrzebne do dochodzenia roszczeń z gwarancji, w tym w szczególności nazwę i adres gwaranta lub jego przedstawiciela w Rzeczypospolitej Polskiej, czas trwania i terytorialny zasięg ochrony gwarancyjnej. Ponadto powinno być w nim zawarte stwierdzenie, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.
- Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwany dalej: „Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów” – wyroku z dnia 23 października 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 158/05, uznał za niedozwolone postanowienie umowne o treści: „*W przypadku rozstrzygnięć sądowych – przez sąd właściwy dla siedziby Sprzedawcy*” – postanowienie to zostało wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵, pod numerem 969, w dniu 3 stycznia 2007 r.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Konsumentem w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹ k.c. w związku z art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Przepis art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Za bezprawne działanie przedsiębiorcy uznaje się między innymi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Naruszenie interesu publicznoprawnego

Podstawą do rozstrzygnięcia przez Prezesa Urzędu sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie, czy w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację wskazanego w art. 1 ust. 1 celu tej ustawy, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie o ochronie

konkurencji i konsumentów jest wobec tego, aby działania przedsiębiorców, którym zarzucono naruszenie jej przepisów, stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś interesu jednostki lub grupy. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w odniesieniu do przedsiębiorców chroni zatem konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem dotyczy nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów, którzy już korzystali z usług Przedsiębiorcy lub mogli skorzystać z jego usług. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

W przedmiotowym postępowaniu Prezes Urzędu postawił Przedsiębiorcy zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na bezprawnym działaniu w związku z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Takie działanie może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Tym samym dla stwierdzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest wykazanie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- 2) działanie to jest bezprawne,
- 3) działanie przedsiębiorcy godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1)

Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, ze zm.) – zwanej dalej „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej” – jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą, jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo po uzyskaniu

wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Wpisowi do ewidencji podlegają przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi.

Maciej Ryba prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 11733 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Żyrardowa. Nie ulega zatem wątpliwości, iż Maciej Ryba jest przedsiębiorcą w rozumieniu powołanego wyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jego działalność polega między innymi na sprzedaży oraz montażu drzwi wejściowych. Tym samym Maciej Ryba przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą podlegać ocenie pod kątem naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka** niezbędna dla uznania działań Przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów **została spełniona.**

Ad 2)

Dla uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby działanie to miało charakter bezprawny.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Porządek prawny obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (między innymi wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 13 listopada 2007 r., sygnatura akt – XVII AmA 45/07). Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2002 r., I PKN 267/2001). Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Zwrócił na to uwagę Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygnatura akt XVIII AmA 32/05) wskazując, iż art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, (którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów jest art. 24 ust. 2), nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem.

Praktyki opisane w punktach I i II sentencji niniejszej decyzji dotyczą bezprawnego działania poprzez zamieszczenie we wzorcach umów postanowień sprzecznych z ustawą o ochronie niektórych praw konsumentów.

W tym miejscu trzeba wyjaśnić pojęcie umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa. W tym celu należy oprzeć się na regulacji art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, który stanowi, że przez lokal przedsiębiorstwa rozumie się miejsce przeznaczone do obsługi publiczności i oznaczone zgodnie z przepisami o działalności gospodarczej. Pojęcie „lokalu przeznaczonego do obsługi publiczności” nawiązuje do terminu „lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonego do obsługi publiczności” zawartego w art. 97 k.c. Przy ustalaniu zakresu pojęcia lokal przedsiębiorstwa należy łącznie posługiwać się kryterium przestrzenno-funkcjonalnym. W literaturze przedmiotu przedstawiono stanowisko, zgodnie z którym objęte reżimem ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów są umowy zawarte w miejscu prowadzenia działalności, lecz w pomieszczeniu nie przeznaczonym do obsługi publiczności. Jednocześnie jej regulacji nie podlegają umowy zawarte na sezonowych stoiskach, straganach, w ogródkach, jeśli te znajdują się w pobliżu lokal przedsiębiorstwa i są obsługiwane przez personel lokalu¹, a także umowy zawarte w lokalu innego przedsiębiorstwa, gdzie użyczono miejsca do działania.² Na gruncie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów zaistniała wątpliwość, czy umowy zawierane na targach, czy wystawach podlegają jej reżimowi. Kwestię tę rozstrzygnięto w ten sposób, że jeśli na targu znajduje się stałe i oznaczone stoisko, to należy je traktować, jak lokal przedsiębiorstwa³. Istotne jest więc to, że w danym miejscu przedsiębiorca prowadzi swoją działalność handlową w sposób systematyczny. W piśmiennictwie wskazano również, że oceniając, czy doszło do zawarcia umowy poza, czy w lokalu przedsiębiorstwa, w każdym przypadku należy uwzględnić okoliczności faktyczne konkretnej sprawy⁴.

Z informacji przekazanych przez Przedsiębiorcę wynika, że nie korzystał on z pomieszczeń ani budynków przeznaczonych do prezentacji towarów, czy zawierania umów z konsumentami (karta Nr 6). Sprzedaż ta jest prowadzona w formie akwizycji. W świetle powyższego należy stwierdzić, że do działań Przedsiębiorcy stosuje się przepisy ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów.

Utworzenie szczególnego reżimu prawnego dla umów zawieranych przez konsumentów z przedsiębiorcą poza lokalem przedsiębiorstwa znajduje uzasadnienie w tym, że technikę tę uznano za zagrażającą ekonomicznym interesom konsumentów. W literaturze określa się, że zagrożeń należy upatrywać w szczególności w ograniczeniu swobody przy podejmowaniu decyzji przez konsumenta wynikającej ze stosowania przez przedsiębiorców różnych technik mających na celu skłonienie potencjalnych kontrahentów do zawarcia umowy, co jest zagrożeniem dla ich świadomego uczestnictwa na rynku⁵, w dezorientacji konsumentów, nieumiejętności właściwej oceny warunków umowy i jej przedmiotu w krótkim czasie trwania prezentacji, a także w utrudnieniach na wypadek konieczności kontaktów postkontraktowych⁶.

Ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów reguluje w rozdziale I tryb zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa oraz nakłada na przedsiębiorców zawierających w ten sposób umowy z konsumentami obowiązki informacyjne, jak również

¹ Ewa Łętowska: „Ochrona niektórych praw konsumentów – Komentarz”, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, Wydanie 3, str. 30.

² Ibid str. 30 – 31.

³ Ibid, str. 31.

⁴ Marek Hładyszewski (w:) red. Ewa Nowińska i Piotr Cybula: „Europejskie prawo konsumenckie a prawo polskie”, Kantor Wydawniczy Zakamycze, wydanie I, Kraków 2005r, str. 142.

⁵ Ewa Łętowska: „Prawo umów konsumenckich”, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002r., wydanie 2., str. 261.

⁶ Ewa Łętowska, „Ochrona niektórych praw konsumentów – Komentarz”, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, Wydanie 3, str. 26 i 27.

przyznaje konsumentom szczególne uprawnienia. Celem wprowadzenia tej regulacji było zapewnienie konsumentom takich warunków, w których będą oni mogli w pełni decydować o podejmowanych działaniach, w których będą posiadali możliwość świadomego i swobodnego uczestniczenia w rynku.

Warunki odstąpienia od umowy konsumenckiej zawartej poza lokalem przedsiębiorcy uregulowane są w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów. Zgodnie art. 2 ust. 1 i 3 tej ustawy konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie dziesięciu dni od daty zawarcia umowy. Do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem. W razie odstąpienia od umowy umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Jeżeli konsument dokonał jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty. Tymczasem w treści ocenianego Wzorca znajduje się postanowienie stwierdzające, iż w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy Przedsiębiorca nie tylko nie jest zobligowany do zwrotu odsetek, ale ma uprawnienie do zatrzymania całej kwoty przedpłaty. Ponadto Przedsiębiorca zobowiązał konsumenta do ponoszenia kosztów zużytych materiałów, transportu oraz delegowania pracowników. W doktrynie ukształtowane są poglądy, iż koszty zwrotu świadczeń nie obciążają konsumenta, co jest rozwiązaniem zgodnym z zasadą pełnej restytucji poprzedniego stanu prawnego⁷. W przypadku, gdy konsument zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa i w terminie dziesięciu dni od niej odstąpił, nie ponosi kosztów związanych ze zwrotem towaru. Argumentem wspierającym powyższą tezę może być charakter umowy zawieranej poza lokalem przedsiębiorstwa. Przyjąć bowiem należy, że w tym zakresie to przedsiębiorca, czy też osoba, która działa w jego imieniu podejmuje ryzyko związane z wszelkimi kosztami odstąpienia konsumenta od umowy. Nie wiadomo bowiem, dlaczego konsument miałby płacić za zwrot towaru, w sytuacji gdy to do jego domu, pracy przyszedł przedsiębiorca i wykorzystując zaskoczenie konsumenta, zawarł z nim umowę. Skoro przedsiębiorca decyduje się na zawieranie umów poza lokalem przedsiębiorstwa, gdzie element zaskoczenia konsumenta, braku wiedzy o towarze jest większy, (nie ma on bowiem możliwości zbadania innych konkurencyjnych ofert) i sam przynosi konsumentowi towary, przeto ryzyko takiego działania w całości powinno spoczywać na przedsiębiorcy. Dlatego też powinien on na swój koszt odebrać przedmiotowy towar⁸. W tym stanie rzeczy uznać należało, iż Przedsiębiorca nałożył na konsumenta obowiązki, które stoją w sprzeczności z unormowaniami zawartymi w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, kto zawiera z konsumentem umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, powinien przed jej zawarciem poinformować konsumenta na piśmie o prawie do odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 tej ustawy i wręczyć konsumentowi wzór oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby). Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w takiej formie obowiązany jest także wręczyć konsumentowi pisemne potwierdzenie zawarcia umowy, stwierdzające jej datę i rodzaj oraz przedmiot świadczenia i cenę. Jak wykazano wyżej Przedsiębiorca zawiera umowy z konsumentami poza siedzibą przedsiębiorstwa. W analizowanym Wzorcu (a co za tym idzie w umowach zawieranych na jego podstawie) brak

⁷ Ewa Łętowska, „Ochrona niektórych praw konsumentów – Komentarz”, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, Wydanie 3, str. 37

⁸ Magdalena Olczyk Komentarz do art.2 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny LEX/el. 2004

jest jednakże informacji o prawie do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni oraz brak wzoru oświadczenia o odstąpieniu konsumenta od umowy, z oznaczeniem imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby) Przedsiębiorcy. Oświadczenie tego rodzaju oraz informacja o możliwości odstąpienia nie były także przekazywane konsumentom na piśmie w formie innego niż Wzorzec dokumentu. Powyższy sposób działania Przedsiębiorcy jest niezgodny ze wspomnianymi powyżej przepisami.

Praktyka opisana w pkt. III sentencji niniejszej decyzji dotyczy bezprawnego działania poprzez zamieszczenie we wzorcach umów postanowień sprzecznych z ustawą o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej.

Zgodnie z pkt. 9 Wzorca, Przedsiębiorca udziela gwarancji na montaż drzwi na wskazanych w tym Wzorcu warunkach. Prezes Urzędu ustalił, iż wśród wskazanych we Wzorcu warunków brak jest stwierdzenia, że gwarancja ta nie wyłącza uprawnień z ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. Zgodnie z art. 13 ust. 4 zd. 2 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, we Wzorcu jako dokumencie gwarancyjnym, powinno być zawarte stwierdzenie, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową. Ustawodawca wprowadził obowiązek umieszczenia przedmiotowego zastrzeżenia w dokumencie gwarancyjnym, w celu niedopuszczenia do sytuacji wprowadzenia konsumenta w błąd, co do przysługujących mu uprawnień z tytułu niezgodności towaru z umową i zapobiegnięcia wywołania przekonania o wyłączeniu ww. uprawnień poprzez udzieloną gwarancję. Zastrzeżenie o podobnej treści i funkcji jest zawarte w art. 6 ust. 2 zdanie 1 dyrektywy 99/44 w sprawie pewnych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich Nr L 171 z 9 lipca 1999 r.), a także w art. 579 k.c., według którego kupujący może wykonywać uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne niezależnie od uprawnień wynikających z gwarancji⁹. Treść przedmiotowego zastrzeżenia wynika także z postanowienia art. 11 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, który zabrania ograniczenia bądź wyłączenia uprawnień przysługujących nabywcy z tytułu niezgodności towaru z umową, co dotyczy także treści oświadczenia gwarancyjnego, które w żaden sposób nie może pogarszać pozycji prawnej kupującego, tj. poprzez eliminację bądź modyfikację uprawnień wynikających z ustawy ze względu na niezgodność towaru z umową bądź chociażby wpływ na kolejność dochodzenia roszczeń w konkurencji z wynikającymi z gwarancji. Ustawowy wymóg wprowadzenia przedmiotowego zastrzeżenia, podobnie jak wskazanego w zdaniu drugim art. 13 ust. 4 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, ma walor informacyjny dla kupującego, do którego winien należeć wybór uprawnienia i jego realizacji pomiędzy wynikającymi z gwarancji, bądź niezgodności towaru z umową. Niezależność dochodzenia roszczeń wynikających z gwarancji od roszczeń wynikających z tytułu niezgodności towaru z umową oznacza także możliwość żądania wykonania świadczenia o podobnej treści, na jednej z podstaw prawnych w razie niemożliwości żądania tego samego na drugiej podstawie. Wybór zatem roszczenia z gwarancji nie powoduje utraty możliwości żądania tego samego działania na podstawie niezgodności towaru z umową, w razie gdy spełnienie na podstawie gwarancji nie jest możliwe, np. ze względu na termin bądź osobę gwaranta.¹⁰

⁹ W kwestii wykładni oraz rozbieżności w doktrynie z nią związanych - zobacz np. A. Brzozowski, *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz*, Warszawa 2003, s. 73-75; E. Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002, s. 436-438 i powołana tam literatura.

¹⁰ zobacz w: Pecyna Marlena Komentarz do art.13 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U.02.141.1176)

Zaniechanie przez Przedsiębiorcę udzielenia informacji, iż „*Gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową*” może prowadzić do sytuacji, w której konsument, poinformowany jedynie o możliwości dochodzenia roszczeń wynikających z gwarancji, nie zrealizuje przysługujących mu uprawnień z tytułu niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową. Konsument nie otrzymał bowiem istotnej informacji, iż udzielona gwarancja nie powoduje utraty uprawnień wynikających z niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową.

Art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera przykładowy katalog bezprawnych działań naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c., sąd jest obowiązany przesyłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵, stosownie do art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności tego Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność ta oznacza, że Rejestr, o którym mowa w art. 479⁴⁵ jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli wszyscy mają do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ jest niemożność zasłaniania się nieznanymi dokonanych w nim wpisów. W Rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez sąd za niedozwolone.

Zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c. od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵, prawomocny wyrok ma skutek wobec osób trzecich. W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie postanowień do tego Rejestru, oznacza zatem, że od tej chwili są one zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców z danej branży. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym, bądź dobrymi obyczajami. Chodzi bowiem o to, by prawa i obowiązki przyszłych potencjalnych konsumentów nie były kształtowane na podstawie postanowień umownych uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ dotyczy także postanowień podobnych. Może zdarzyć się bowiem taka sytuacja, w której przedsiębiorca stosować będzie umowę w której zawarte będą postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność tychże postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. o sygnaturze akt III SZP 3/06 wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy

konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określone postanowienie za niedozwolone w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ono wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów¹¹ dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych postanowień zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające na przykład na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty postanowień.

Zapis zawarty we Wzorcze o treści : „*Wszystkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zamówienie.*” jest tożsamy z postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵, w dniu 3 stycznia 2007 r. pod numerem 969, o treści: „*W przypadku rozstrzygnięć sądowych – przez sąd właściwy dla siedziby Sprzedawcy*”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, że postanowienie to spełnia przesłanki niedozwolonego postanowienia umownego z art. 385³ pkt. 23 k.c. narzucając rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest właściwy. Zapis ten również wyłącza możliwość skorzystania z właściwości przemiennej. W sytuacjach, gdy miejsce zamieszkania konsumenta i miejsce wykonania umowy będzie położone poza okręgiem sądu właściwego dla siedziby kontrahenta, powyższy zapis będzie zatem narzucał rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Dalej Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podniósł, iż w umowie z konsumentami zasada swobody umów ulega ograniczeniu ze względu na treść art. 385¹ § 1 k.c. Dopuszczalne jest więc zawarcie we wzorcze umownym postanowienia prerogacyjnego, ale tylko takiego które nie narzuca sądu, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy (a więc w praktyce wskazanie albo sądu właściwości ogólnej albo właściwości przemiennej).

Uznać zatem należało, iż postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 969, są tożsame, czego podważyć nie mogą różnice w zakresie użytych sformułowań i wyrazów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka niezbędna dla uznania działań Przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów została spełniona.**

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. sygnatura akt III SK 27/07 Sąd Najwyższy stwierdził, że formułowanie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów o treści „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów

¹¹ W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Na podstawie art. 137 ww. ustawy straciła moc ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Obecnie praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została uregulowana w przepisie art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

konsumentów”¹² należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnym powszechnie Wzorcem zawierającym postanowienia, które naruszają obowiązujące przepisy prawa i zawarli, bądź mogli zawrzeć umowę z Przedsiębiorcą. W tej sytuacji bezprawne zachowanie Przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy jego kontrahentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia przesłanka niezbędna dla uznania działań Przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów została spełniona.**

Z ustaleń dokonanych w niniejszej decyzji wynika, że Przedsiębiorca zaprzestał z dniem 24 sierpnia 2011 r. stosowania kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień wzorców umów. Przedsiębiorca wprowadził nowy wzorec umów, w którym zamieszczono informacje o prawie do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni oraz oświadczenie o odstąpieniu, z oznaczeniem imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby) Przedsiębiorcy oraz usunięto postanowienie umowne o treści *„W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie, ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego z kosztami transportu oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)”* oraz *„Wszystkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zamówienie.”*. Ponadto nowy wzorec zawierał również postanowienie o treści *„Gwarancja o której mowa w § 7 ust. 1 niniejszej umowy nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień Zamawiającego wynikających z niezgodności towaru z umową, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego.”*.

Obecnie do wszystkich umów Przedsiębiorca stosuje nowe wzorce umów.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż nastąpiło **zaniechanie stosowania przez Przedsiębiorcę w dniu 24 sierpnia 2011 r. praktyki** naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I – IV sentencji niniejszej decyzji.

¹² W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Na podstawie art. 137 ww. ustawy straciła moc ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Obecnie problematyka zbiorowego interesu konsumentów została uregulowana w przepisie art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 tej ustawy. W takim przypadku, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, przy czym ciężar udowodnienia okoliczności zaniechania stosowania zarzucanej praktyki spoczywa na przedsiębiorcy.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz przesłanek wydania decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania wskazanych w art. 27 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I–IV sentencji niniejszej decyzji.**

Rozstrzygnięcie o obowiązku zmiany umów

Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w przypadku wydania decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie jej stosowania, stosuje się odpowiednio przepis art. 26 ust. 2 tej ustawy. Zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może w decyzji określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W niniejszej sprawie, Prezes Urzędu uznał za zasadne nałożyć na Przedsiębiorcę środek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w postaci obowiązku przedstawienia konsumentom w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji propozycji aneksów mających doprowadzić do zgodności z prawem treści umów zawartych z nimi w oparciu o kwestionowany przez Prezesa Urzędu wzorzec w zakresie naruszeń określonych w punktach I – IV sentencji niniejszej decyzji.

W niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jej uprawomocnienie w przedmiotowym kształcie spowoduje iż, prawa konsumentów, którzy mogą zawrzeć umowę z Przedsiębiorcą po dacie uprawomocnienia się decyzji będą już odpowiednio chronione. Może to prowadzić do swoistego usankcjonowania nierównoprawnego traktowania konsumentów, z którymi zawarto umowy na nowych i starych zasadach. Pozostawienie tym konsumentom, z którymi wcześniej przedsiębiorca zawarł umowy na starych zasadach, a które nie zostały aneksowane, jako jedynej możliwości, dochodzenia swych praw na drodze cywilnoprawnej, czyniłoby ochronę, jaką zapewnia ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów iluzoryczną. Prowadziłoby to do zniweczenia funkcji, jaką mają do spełnienia zawarte w tej ustawie uregulowania.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia realizacji celu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest m.in. podejmowanie w interesie publicznym ochrony interesów konsumentów oraz celem zapobieżenia nierównoprawnego traktowania konsumentów, Prezes Urzędu uznał więc za zasadne nakazanie Przedsiębiorcy przedstawienia konsumentom propozycji aneksowania umów.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt V sentencji niniejszej decyzji.

Nałożenie kary pieniężnej

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w swojej decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z treści powyższego przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny, a zatem do Prezesa Urzędu zależy - w ramach uznania administracyjnego – uznanie w decyzji zasadności nałożenia kary pieniężnej wraz z określeniem jej wysokości. Wprawdzie ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary, jednakże art. 111 wskazuje, że ustalając wysokość kary Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Ustalając wysokość kary pieniężnej w decyzjach stwierdzających naruszenie zakazów określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, należy zatem uwzględnić wagę tego naruszenia, rozmiar skutków stosowanej praktyki ograniczającej konkurencję, bądź praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, jak również zaistniałe okoliczności obciążające i łagodzące.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał za zasadne nałożenie na Przedsiębiorcę kary pieniężnej za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów opisaną w punktach I, II, III i IV sentencji niniejszej decyzji. Ustalając wymiar kary za powyższą praktykę Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi naruszenia, na podstawie czego ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszej kalkulacji kary, a następnie uwzględniając wszystkie okoliczności łagodzące i obciążające odpowiednio modyfikował ustaloną wysokość kwoty bazowej.

Podkreślić należy, iż nakładana przez Prezesa Urzędu kara finansowa pełnić powinna funkcje: represyjną, prewencyjną i edukacyjną.

Ustalając wymiar kary Prezes Urzędu wziął przede wszystkim pod uwagę funkcję prewencyjną kar, w tym prewencję ogólną. Kara bowiem winna być ustalona tak, aby powstrzymać przedsiębiorcę stosującego praktykę oraz innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami. Zachodzi zatem konieczność wymierzenia kary o takiej wysokości, która zniechęci przedsiębiorców zajmujących się sprzedażą poza lokalem przedsiębiorstwa, do stosowania postanowień umownych sprzecznych z obowiązującym prawem, a tym samym zobliguje ich do bieżącego uaktualniania, stosowanych przez siebie wzorców.

Odnosnie stosowania we wzorcu umowy praktyk, które stanowią naruszenie art. 2 ust. 1 i 3 oraz art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów – punkt I i II sentencji niniejszej decyzji – Prezes Urzędu uznał, iż naruszenie nastąpiło na etapie zawierania umowy jednak z wpływem na jej wykonywanie. Istotą tego etapu jest zachowanie przedsiębiorcy wobec konsumenta wyrażające zamiar zawarcia umowy, polegające na naruszeniu przepisów prawa i wpływające na treść umowy, a co za tym idzie również na jej późniejsze wykonanie. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której konsument zainteresowany ofertą Przedsiębiorcy wyraża zamiar zawarcia umowy. Z kolei działanie Przedsiębiorcy to stosowanie praktyki polegające na takim opracowaniu wzorca umowy, który narusza obowiązującą normę prawną zawartą w art. 2 ust. 1 i 3 oraz art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów. Wskazane normy prawne odnoszą się do możliwości odstąpienia przez konsumenta od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Przedstawione powyżej naruszenia obowiązujących przepisów prawa, skutkować mogą utrudnieniami dla konsumenta, chcącego skorzystać z przysługującej mu możliwości odstąpienia od umowy. Opisane zachowanie Przedsiębiorcy, doprowadzić może

do naruszenia interesów ekonomicznych jego kontrahentów będących konsumentami. Konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o narzucony mu przez Przedsiębiorcę wzorzec umowy zawierający regulacje sprzeczne z porządkiem prawnym, nie ma możliwości rzeczywistego wpływu na istnienie i treść zawartych w nim postanowień. Strona zawierająca umowę według narzuconego wzorca jest nim związana z chwilą zawarcia umowy. Na przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą, jako na profesjonalistcie ciąży obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi normami prawa.

Jednocześnie przy analizie wagi naruszeń, Prezes Urzędu uwzględnił, długotrwały okres naruszenia, który wynosił powyżej dwunastu miesięcy oraz wziął ponadto pod uwagę okoliczność, iż Przedsiębiorca po raz pierwszy naruszył ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów.

Nakładając karę pieniężną, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy określone w tym przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu, nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, które wskazywać mogą na nieumyślny charakter naruszenia przez Przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu, opisane w niniejszej decyzji działania – podejmowane przez Przedsiębiorcę w zakresie stosowania w obrocie z udziałem konsumentów praktyk, naruszających art. 2 ust. 1 i 3 oraz art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów – powinny być się kojarzyć z nieuchronnością bezprawnego naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Należy jednak przyznać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednoznacznych dowodów wyraźnej intencji Przedsiębiorcy naruszenia tych interesów. Zebrane w trakcie niniejszego postępowania wyjaśnienia i informacje mogą zatem wskazywać na wspomniane wyżej nieumyślne działanie Przedsiębiorcy. Pomimo tego – jak już wcześniej wskazano – samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki daje podstawę do nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Konsekwencją stosowania powyższych praktyk jest pogorszenie sytuacji konsumentów. Fakt, że kwestionowane zapisy funkcjonują w obrocie prawnym stwarza zagrożenie, że konsument mógł zostać obciążony kwotą odstępnego przypadku prawidłowego odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa oraz nie uzyskał stosownych informacji o samej możliwości odstąpienia od umowy.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu wymiaru kary pieniężnej na poziomie (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% przychodu uzyskanego przez Przedsiębiorcę w 2010 r. (w wysokości (*tajemnica Przedsiębiorcy*) zł.), co jest równe kwocie 1.061 zł.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność wykazania przez Przedsiębiorcę zaniechania stosowania niedozwolonej praktyki. Po wszczęciu niniejszego postępowania Przedsiębiorca poinformował o zaprzestaniu stosowania zakwestionowanych postanowień z dniem 24 sierpnia 2011 r.. W związku z powyższym uznać należało, iż Przedsiębiorca niezwłocznie zaniechał stosowania niedozwolonych klauzul umownych. Powyższe należy poczytać jako okoliczność łagodzącą, tym samym uzasadniającą obniżenie poziomu wymiaru kary o 30%.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność, iż stosowana przez Przedsiębiorcę praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów swoim zasięgiem

obejmowała teren całego kraju. Powyższe należy poczytać jako okoliczność obciążającą, tym samym uzasadniającą zwiększenie poziomu wymiaru kary o 20%.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Przedsiębiorcę karę w wysokości 955 zł. (słownie: dziewięćset pięćdziesiąt pięć złote), co odpowiada (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% przychodu Przedsiębiorcy osiągniętemu w 2010 r. i równocześnie stanowi (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% kary maksymalnej. Kara w takim wymiarze jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i współmierna do możliwości finansowych Przedsiębiorcy. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara prawidłowo spełni zarówno funkcję represyjną, jak i swoje zadania w zakresie prewencji generalnej i indywidualnej, zapobiegając stosowaniu podobnych naruszeń w przyszłości zarówno przez Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie, jak i przez innych przedsiębiorców.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt VI.1 sentencji niniejszej decyzji.

Odnosnie stosowania we wzorcu umowy postanowień, które stanowią naruszenie art. 13 ust. 4 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej – pkt III sentencji niniejszej decyzji – Prezes Urzędu uznał, iż naruszenie nastąpiło na etapie zawierania umowy jednak z wpływem na jej wykonywanie. Istotą tego etapu jest zachowanie przedsiębiorcy wobec konsumenta wyrażające zamiar zawarcia umowy, polegające na naruszeniu przepisów prawa i wpływające na treść umowy, a co za tym idzie również na jej późniejsze wykonanie. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której konsument zainteresowany ofertą Przedsiębiorcy wyraża zamiar zawarcia umowy. Z kolei działanie Przedsiębiorcy to stosowanie praktyki polegającej na takim opracowaniu wzorca umowy, który narusza obowiązującą normę prawną zawartą w art. 13 ust. 4 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. W razie udzielenia bądź potwierdzenia gwarancji w dokumencie gwarancyjnym, ustawa stanowi o koniecznej jego treści informacyjnej zamieszczonej w celu ułatwienia kupującemu dochodzenie roszczeń wynikających z gwarancji. Jedną z tych informacji jest zastrzeżenie, iż gwarancja nie wyłącza uprawnień wynikających z niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową. Brak tego rodzaju informacji może utrudnić konsumentowi dochodzenie swoich roszczeń, co może mieć także negatywny wpływ na jego interesy ekonomiczne. Konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o narzucony mu przez Przedsiębiorcę wzorzec umowy zawierający regulacje sprzeczne z porządkiem prawnym, nie ma możliwości rzeczywistego wpływu na istnienie i treść zawartych w nim postanowień. Strona zawierająca umowę według narzuconego wzorca jest nim związana z chwilą zawarcia umowy. Na przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą, jako na profesjonalście ciąży wobec tego obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi normami prawa.

Jednocześnie przy analizie wagi naruszeń, Prezes Urzędu uwzględnił, długotrwały okres naruszenia, który wynosił powyżej dwunastu miesięcy oraz wziął ponadto pod uwagę okoliczność, iż Przedsiębiorca po raz pierwszy naruszył ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów.

Nakładając karę pieniężną, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy określone w tym przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu, nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, które wskazywać mogą na nieumyślny charakter naruszenia przez Przedsiębiorcę zakazu

stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu, opisane w niniejszej decyzji działania – podejmowane przez Przedsiębiorcę w zakresie stosowania w obrocie z udziałem konsumentów wzorca umowy, naruszające art. 13 ust. 4 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej – powinny być się kojarzyć z nieuchronnością bezprawnego naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Należy jednak przyznać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednoznacznych dowodów wyrażonej intencji Przedsiębiorcy naruszenia tych interesów. Zebrane w trakcie niniejszego postępowania wyjaśnienia i informacje mogą zatem wskazywać na wspomniane wyżej nieumyślne działanie Przedsiębiorcy. Pomimo tego – jak już wcześniej wskazano – samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki daje podstawę do nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Konsekwencją stosowania opisanych wyżej praktyk jest pogorszenie sytuacji konsumentów. Fakt, że kwestionowane zapisy funkcjonują w obrocie prawnym stwarza zagrożenie, że konsument został niewłaściwie poinformowany o możliwości złożenia oświadczenia woli o niezgodności towaru z umową.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu wymiaru kary pieniężnej na poziomie (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% przychodu uzyskanego przez Przedsiębiorcę w 2010 r. (w wysokości (*tajemnica Przedsiębiorcy*) zł.), co jest równe kwocie 531 zł.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność wykazania przez Przedsiębiorcę zaniechania stosowania niedozwolonej praktyki. Po wszczęciu niniejszego postępowania Przedsiębiorca poinformował o zaprzestaniu stosowania zakwestionowanych postanowień z dniem 24 sierpnia 2011 r.. W związku z powyższym uznać należało, iż Przedsiębiorca niezwłocznie zaniechał stosowania niedozwolonych klauzul umownych. Powyższe należy poczytać jako okoliczność łagodzącą, tym samym uzasadniającą obniżenie poziomu wymiaru kary o 30%.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność, iż stosowana przez Przedsiębiorcę praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów swoim zasięgiem obejmowała teren całego kraju. Powyższe należy poczytać jako okoliczność obciążającą, tym samym uzasadniającą zwiększenie poziomu wymiaru kary o 20%.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Przedsiębiorcę karę w wysokości 478 zł. (słownie: czterysta siedemdziesiąt osiem złotych), co odpowiada (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% przychodu Przedsiębiorcy osiągniętemu w 2010 r. i równocześnie stanowi (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% kary maksymalnej. Kara w takim wymiarze jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i współmierna do możliwości finansowych Przedsiębiorcy. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara prawidłowo spełni zarówno funkcję represyjną, jak i swoje zadania w zakresie prewencji generalnej i indywidualnej, zapobiegając stosowaniu podobnych naruszeń w przyszłości zarówno przez Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid–Bud w Żyrardowie, jak i przez innych przedsiębiorców.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt VI.2 sentencji niniejszej decyzji.

Odnosnie pkt IV sentencji niniejszej decyzji, w przeprowadzonym postępowaniu Prezes Urzędu stwierdził stosowanie jednego niedozwolonego postanowienia umownego. W istotny sposób wpływa ono na sytuację prawną konsumentów, określając właściwość

miejscową sądu ze względu na siedzibę Przedsiębiorcy – powodować może to dla konsumenta dodatkowe koszty związane z dojazdami oraz stratą czasu.

Jednocześnie przy analizie wagi naruszeń, Prezes Urzędu uwzględnił, długotrwały okres naruszenia, który wynosił powyżej dwunastu miesięcy oraz wziął ponadto pod uwagę okoliczność, iż Przedsiębiorca po raz pierwszy naruszył ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów.

Nakładając karę pieniężną, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy określone w tym przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu, nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, które wskazywać mogą na nieumyślny charakter naruszenia przez Przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu, opisane w niniejszej decyzji działanie – podejmowane przez Przedsiębiorcę w zakresie stosowania w obrocie z udziałem konsumentów wzorca umowy, zawierającym postanowienie tożsame z wpisaniem do Rejestru – powinny być się kojarzyć z nieuchronnością bezprawnego naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Należy jednak przyznać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednoznacznych dowodów wyrażonej intencji Przedsiębiorcy naruszenia tych interesów. Zebrane w trakcie niniejszego postępowania wyjaśnienia i informacje mogą zatem wskazywać na wspomniane wyżej nieumyślne działanie Przedsiębiorcy. Pomimo tego – jak już wcześniej wskazano – samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki daje podstawę do nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Konsekwencją stosowania powyższych praktyk jest pogorszenie sytuacji konsumentów. Fakt, że kwestionowane zapisy funkcjonują w obrocie prawnym stwarza zagrożenie, że przedsiębiorca może określić właściwość sądu powodującą dla konsumenta dodatkowe koszty związane z dojazdami oraz stratą czasu.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia polegająca na stosowaniu niedozwolonego postanowienia umownego wpisanego do Rejestru, uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu wymiaru kary pieniężnej na (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% przychodu uzyskanego przez Przedsiębiorcę w 2010 r., co jest równe kwocie 159 zł.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność wykazania przez Przedsiębiorcę zaniechania stosowania niedozwolonej praktyki. Po wszczęciu niniejszego postępowania Przedsiębiorca poinformował o zaprzestaniu stosowania zakwestionowanych postanowień z dniem 24 sierpnia 2011 r.. W związku z powyższym uznać należało, iż Przedsiębiorca niezwłocznie zaniechał stosowania niedozwolonych klauzul umownych. Powyższe należy poczytać jako okoliczność łagodzącą, tym samym uzasadniającą obniżenie poziomu wymiaru kary o 30%.

Prezes Urzędu ustalając karę wziął pod uwagę okoliczność, iż stosowana przez Przedsiębiorcę praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów swoim zasięgiem obejmowała teren całego kraju. Powyższe należy poczytać jako okoliczność obciążającą, tym samym uzasadniającą zwiększenie poziomu wymiaru kary o 20%.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Rafała Ostrowskiego karę w wysokości 143 zł. (słownie: sto czterdzieści trzy złotych), co odpowiada (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% przychodu Przedsiębiorcy osiągniętemu w 2010 r. i równocześnie stanowi (*tajemnica Przedsiębiorcy*)% kary maksymalnej. Kara w takim wymiarze jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i współmierna

do możliwości finansowych przedsiębiorcy. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara prawidłowo spełni zarówno funkcję represyjną, jak i swoje zadania w zakresie prewencji generalnej i indywidualnej, zapobiegając stosowaniu podobnych naruszeń w przyszłości zarówno przez Macieja Rybę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Solid-Bud w Żyrardowie, jak i przez innych przedsiębiorców.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt VI.3 sentencji niniejszej decyzji.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, ze zm.) – zwanej dalej „k.p.a.” – w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56 k.p.a., a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronie pism urzędowych.

Niniejsze postępowanie zostało wszczęte z urzędu. W jego wyniku Prezes Urzędu w pkt I, II, III i IV sentencji niniejszej decyzji stwierdził naruszenie przez Przedsiębiorcę art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją. W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć Przedsiębiorcę kwotą kosztów postępowania w wysokości 16 zł 95 gr. (słownie: szesnaście złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy).

W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił jak w pkt VII sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów koszty niniejszego postępowania należy uiścić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie do Narodowego Banku Polskiego, Oddział Okręgowy w Warszawie, na rachunek Nr 51101010100078782231000000 w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 i 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Jednak w przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie VII sentencji niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie

konkurencji i konsumentów, w związku z 479³² § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 264 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przysługuje zażalenie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Dyrektor Delegatury*

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

Maciej Ryba SOLID-BUD